

Działalność gospodarcza jednostek organizacyjnych NSZZ "S" (cz. 1)

Ustawa o związkach zawodowych przyjmuje powyższe założenie jako naturalne, wskazując, m.in., że statut związku zawodowego ma określić źródła finansowania działalności związku oraz sposób ustanawiania składek członkowskich (art. 13 pkt 10). Jako że brak jest szczególnych ograniczeń co do sposobów finansowania związku, można przyjąć, że zasadniczo każdy legalny sposób zdobywania środków jest dozwolony.

W przypadku NSZZ Solidarność wypełnieniem dyspozycji art. 13 pkt 10 ustawy związkowej jest § 62 statutu, w którym wskazano, że środki finansowe i majątek Związku i jego poszczególnych jednostek organizacyjnych posiadających osobowość pochodzą z: 1. składek członkowskich, 2. wpłat członków Związku przeznaczonych na określone cele, 3. darowizn, dotacji, spadków i zapisów, 4. wpływów z zysków podmiotów związanych prawnie ze Związkiem oraz jego jednostkami organizacyjnymi i prowadzących działalność gospodarczą, 5. dzierżaw i najmu nieruchomości oraz innych środków trwałych, a także praw i licencji oraz innych wartości niematerialnych i prawnych, będących własnością Związku i jego poszczególnych jednostek organizacyjnych, 6. nagród, 7. zbiorów publicznych. Szczególną uwagę warto przy tym zwrócić na punkt 4 dotyczący działalności gospodarczej. Prowadzić działalność gospodarczą mogą różne podmioty.

Z ustawy związkowej wynika, przynajmniej pośrednio, że przedsiębiorcą może być również związek zawodowy, tzn. że może samodzielnie jako związek we własnym imieniu prowadzić działalność gospodarczą. Świadczy o tym art. 24 tego aktu, z którego wynika, że dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki zawodowe służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału pomiędzy ich członków. Oczywiście związek zawodowy, decydując się na prowadzenie działalności gospodarczej, musi się liczyć z określonymi konsekwencjami.

Po pierwsze na gruncie prawa gospodarczego będzie on traktowany tak samo jak wszyscy inni przedsiębiorcy, np. w zakresie kontroli, nakładania kar itp. (niezależność związkowa dotyczy sfery prawa pracy, a nie pozostałych). Po drugie ewentualne straty będą musiały być pokrywane z majątku związku, czyli często ze składek członków. W konsekwencji decyzja o zaangażowaniu w działalność gospodarczą musi być przemyślana i uwzględniać wszystkie związane z tym ryzyka. Okazuje się, że możliwe jest znalezienie rozwiązania, które pozwoli zniwelować ryzyko związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a z drugiej poszerza katalog źródeł finansowania związku zawodowego.

Kluczowe w tym zakresie jest wskazanie konstrukcji z zakresu prawa handlowego. Otóż zgodnie z art. 151 § 1 Kodeksu spółek handlowych spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być utworzona przez jedną albo więcej osób w każdym celu prawnie dopuszczalnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Z kolei zgodnie z art. 301 § 1 k.s.h. zawiązać spółkę akcyjną może jedna albo więcej osób. Wskazanie w tych przepisach, że założycielami spółek mogą być osoby, oznacza, że mogą to być zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne. Co więcej spółki te wyposażone są w osobowość prawną, co oznacza, że z punktu widzenia prawa cywilnego występują one w obrocie prawnym jako samodzielne podmioty, a z punktu widzenia prawa gospodarczego mogą prowadzić działalność

gospodarczą i wówczas to te spółki są przedsiębiorcami z wszelkimi tego konsekwencjami.

Autor jest starszym specjalistą w Zespole Prawnym Komisji Krajowej NSZZ Solidarność